

VAIHTOPERHEEKSI VAIHTO-OPPILAALLE

ROTARY-NUORISOVAIHTO

Rotaryn nuorisovaihdon päämäärä on kansainvälinen yhteisymmärrys perhekontaktien kautta. Tarkoitus on opettaa omaa kulttuuria nuorelle sellaisena kuin se esiintyy jokapäiväisessä elämässä. Tämä ei tarkoita "viimeisen päälle viihdyttämistä", vaan sitä, että vierailijasta tulee uusi perheenjäsen, joka jakaa kanssamme kaiken - kodin, koulun, yhteiskunnan ja maan.

Rotary-nuorisovaihto on mahdollisuus tutustua ulkomaalaiseen nuoreen ja jakaa hänen toiveensa ja tavoitteensa muutaman kuukauden ajan. Se on rikastuttava kokemus jokaiselle isäntäperheen jäsenelle. Laajemmin ajateltuna edistämme kansainvälistä yhteisymmärrystä ja ystävyyttä omalta osaltamme. Vaihto-oppilas on 16-18 -vuotias nuori, joka käy lukiota tai vastaavaa koulua. Asuminen perheessä on ehkä hänen ensimmäinen pidempi poissaolonsa omasta kodista. Isäntäperhekin voi tuntea ennakkoluuloa vaihto-oppilaan kotimaahan. Juuri tähän liittyy kansainvälisen yhteisymmärryksen perimmäinen merkitys. Vaaditaan totuttujen ajattelutapojen tarkistamista ja uutta suhtautumista muihin kansoihin.

Vaihtoon tulevat nuoret ovat yhdessä vanhempiensa kanssa sitoutuneet kirjallisesti noudattamaan rotaryvaihdon pelisääntöjä, ja tietävät, että niiden rikkominen keskeyttää vaihtovuoden. Nuorisovaihdon säännöt ovat pääasiassa yksinkertaisia terveen järjen asioita. Esimerkiksi moottoriajoneuvoa ei saa kuljettaa eikä vakava seurustelu ole sallittua.

PERHE

Rotarien vaihto-oppilaalla on vuoden aikana yleensä 3–4 isäntäperhettä, jolloin vaihto-oppilas on yhdessä perheessä 3-4 kuukautta. Rotary-klubin nuorisovaihtotiimi kantaa vastuuta perheistä ja tukee perheitä vaihdon aikana. Jos perhe kaipaa omaa aikaa, otamme vaihto-oppilaan kyläilemään esimerkiksi viikonlopun ajaksi jonkin klubilaisen perheeseen.

Rotaryklubi maksaa vaihto-oppilaan koulukirjat ja koulumatkat ja antaa oppilaalle kuukausittain taskurahaa. Perheelle jää normaalit perhe-elämän kustannukset, jotka koituvat asumisesta ja ruokailusta. Vaihto-oppilaan oma perhe vastaa harrastus- ja muista extra kuluista.

Suomeen tulevat vaihto-oppilaat osallistuvat ensin orientoitumiskurssille Sastamalan Karkussa elokuun alussa. Ensimmäinen isäntäperhe tai klubin nuorisovaihtoasiamies noutaa uuden perheenjäsenensä Karkun leiriltä leiriviikon lauantaina. Tästä alkaa sopeutuminen suomalaiseen elämäntyyliin. Nuorisovaihtoasiamies toimii alkuun tukena ja auttaa vaihto-oppilasta pankkitilin, puhelinliittymän ja muiden jokapäiväisessä elämässä tarpeellisten tarvikkeiden hankkimisessa. Perheen tehtävä on ottaa uusi perheenjäsen mukaan ja kuvata perheen omat pelisäännöt. Omiin ikätovereihinsa vaihto-oppilas tutustuu koulussa ja perheen mahdollisten saman ikäisten nuorten ja heidän ystäviensä kanssa.

KOULUNKÄYNTI

Rotaryklubi on järjestänyt vaihto-oppilaalle paikan lukiossa tai vastaavassa oppilaitoksessa. Perheen tehtävä on nuorisovaihtoasiamiehen mukana valvoa, että koulunkäynti lähtee hyvin alkuun ja jatkuu säännöllisenä. Klubilla on yleensä keinot hankkia oppilaan kirjat ja koulutarvikkeet edullisesti. Monet vaihto-oppilaat yrittävät päästä koulunkäynnissä mahdollisimman helpolla, jotkut taas ovat kunnianhimoisia ja valitsevat turhan rankan lukujärjestyksen. Kultainen keskitie on suositeltava. Riittävä määrä koulua (opetusta ja kursseja) estää ajan käymistä pitkäksi. On tärkeää sopia koululle ”tukiopettaja” ja ”tukioppilaat”, jotka auttavat erityisesti opintojen alussa. Turvallisen koulutien neuvominen on myös tärkeää.

SUOMEN KIELI

Useimmat vaihto-oppilaat eivät tänne tullessaan osaa kieltämme lainkaan. Viikon kurssi Karkussa on tarjonnut suomen tai ruotsin kielen alkeet. Viihtymiselle on ensiarvoisen tärkeää, että nuorta rohkaistaan, avustetaan ja myös sinnikkäästi patistetaan kielen oppimiseen. Perheen oman ”kielikylvyyn” aika tulee, kunhan ensin vaihto-oppilaan kielenopiskelu on saatu hyvälle alulle. Nuorisovaihtoasiamies järjestää vaihto-oppilaalle paikan kansalaisopiston ulkomaalaisille tarkoitetuille kielikursseille. Vaihtovuoden lopulla vaihto-oppilas voi suorittaa kielitutkinnon ja saada siitä todistuksen.

ROTARY

Isäntänä toimivassa Rotaryklubissa on nuorisovaihtotiimi vaihto-oppilaan tueksi. Siihen kuuluvat yleensä nuorisovaihtoasiamies, tämän varamies ja nuoren tukihenkilöksi nimetty kummi. Tämän tiimi on yhteydessä isäntäperheeseen säännöllisesti. Vaihtovuoden aikana vaihto-oppilas osallistuu moniin Rotaryn järjestämiin tilaisuuksiin. Näitä ovat klubikokoukset, piirin tilaisuudet (piirikokous keväisin ja piirileiri syksyllä tai talviurheilupäivä) sekä erilaiset matkat, jotka ovat vapaaehtoisia ja jotka vaihto-oppilas maksaa itse. Rotarypiirit järjestävät tapaamisia ja matkoja vaihto-oppilaille ja näin orientoitumiskursseilla syntyneet ystävyydet voivat vahvistua. Vaihto-oppilas on täällä tavallaan Rotaryn ja maansa lähettiläänä.

KOKEMUKSIA VAIHTOVANHEMMUUDESTA

Meidän kokemuksemme vaihtovanhemmuudesta alkoi kuutisen vuotta sitten, kun meille tuli omia poikiamme pari vuotta vanhempi ecuadorilainen poika vaihtolapseksemme alkukevästä. Ulospäin suuntautunut poika oli hankkinut jo joukon kavereita koulusta ja muista vaihto-oppilaista. Kun hän oli jo edellisissä vaihtoperheissään myös oppinut paikalliset tavat, ja osasi kohtuullisesti suomeakin (ensimmäisen perheen isä puhui vain suomea, joten oli ollut pakko oppia), meille jäi rooliksi jatkaa samaa rataa loppuun asti. Mieleen jäi pelit hänen ja kavereidensa kanssa, pitkät keskustelut, Ecuadorilainen illallinen, jonka valmistaminen tapahtui etäohjauksena Skypellä suoraan Ecuadorista äidin ja siskon toimiessa pääkokkeina. Ja tietysti hänen ja ranskalaisen vaihtarikaverinsa savusaunailta Rauhalahdessa. Ajattelin, että kun kerran haluavat sinne, niin vien, odotan että kokeilevat ja tuon takaisin. Puolentoista tunnin jälkeen minun oli mentävä katsomaan, missä viipyvät. Olivat siihen mennessä käyneet kymmenkunta kertaa avannossa eikä ollut mihinkään kiire. Olemme hänen kanssaan olleet vaihtovuoden jälkeen yhteyksissä säännöllisen epäsäännöllisesti, viimeksi viikko sitten. Hän lähti vaihtovuotensa jälkeen Australiaan opiskelemaan energiatekniikka, ja kertoi juuri, että seuraavaksi suuntana on Norja ja kauppatiede.

Toinen vaihtarimme, australialainen tyttö tuli Australian 35 asteen helteestä suoraan tammikuun 20 asteen pakkasiin. Meillä hän asui kahdessa jaksossa yhteensä puoli vuotta. Australialaisuuteen kuuluu ilmeisen selvästi rento ote elämään, ja iso kaveripiiri. Hän ehtikin kiertää Suomea pitkin ja poikin. Rotarivaihdossa on omat sääntönsä, jonka mukaan

vaihtareiden tulee toimia; puhutaan 4D:stä: no dating, no drinking, no driving and no drugs. Näitä sääntöjä aika-ajoin kertaamalla ja huumorilla päästiin vaihtovuosi loppuun kevyesti maaliin. Mieleen jäi lukuisat Skipbo pelit, kavereiden vierailut ja australiainen ystävällisyys ja huumori. Vaihtovanhemmuus ei aina lopu kotiin lähtöön. Vuosi poissa kotoa tuo itsenäistymistä, ja kotiin palaavalla on aina joskus vaikeuksia sopeutua. Meille tämä näkyi niin, että hänen äitinsä otti puoli vuotta kotiin paluun jälkeen yhteyttä ja pyysi meitä keskustelemaan koulunkäynnin merkityksestä tyttären kanssa. No, me tietysti teimme työtä käskettyä. En tiedä auttoiko se, mutta nyt hän opiskelee yliopistossa ja valmistuu parin vuoden kuluttua opettajaksi. Olemme samalla tavalla hänen kanssaan yhteydessä kuin Ecuadorin suuntaankin.

Kolmas perheenjäsen, tyttö tälläkin kertaa, tuli Yhdysvaltojen Wisconsinista. Hän oli tähänastisen kolmikön nuorin, vasta 15 vaihtoon tullessaan. Skipbon pelaaminen alkoi jo edellisen vaihtarin kanssa, joka oli uuden perheenjäsenen kanssa osin päällekkäin vaihdossa. Mieleen jäivät pitkät keskustelut perheen vaikeuksista kotona, vahva sitoutuminen koulunkäyntiin ja halu jäädä pysyvästi Suomeen. Oma nuorimmainen sai luottosiskon, jonka kanssa puida omia kasvukipujaan, ja nämä keskustelut taisivat jatkua vielä vaihtovuoden jälkeenkin. Viimeisimmästä vaihtolapsestamme on kasvanut nuori aikuinen ja äiti, jonka kanssa käydään aika-ajoin keskustelua niin USA:n presidenttitilanteesta kuin vanhemmuudestakin.

Vaihtovanhemmuus on ehkä eniten opettanut, että kulttuuri- ja kielieroista huolimatta nuoret ovat nuoria, ja murheet samanlaisia kuin omillakin lapsilla. Heihin voi ja pitääkin suhtautua yksilöinä, joilla on joskus hyviä, ja joskus huonoja päiviä. Heitä pitää auttaa silloin kun he apua tarvitsevat. Suomessa he ensin ihmettelevät, sitten arvostavat suomalaisten nuorten itsenäisyyttä ja vapautta. He myös mokailevat ihan samalla tavalla kuin suomalaisetkin nuoret. Riittää, että pelisäännöt ovat perheessä kaikille samat ja valvoo, että niitä suurin piirtein noudatetaan. Vaihtovanhemmuus on tuonut joukon ystäviä eri puolille maailmaa, ja opettanut sekä meitä että omia lapsia todella paljon.

Oma tyttäreemme lähti Japaniin elokuussa 2019 ja saimme sieltä vaihdossa siron ja oikein hyväkäytöksen nuoren neidon. Olimme hänen ensimmäinen isäntäperheensä ja yritimme tukea häntä alkuvaiheen sopeutumisessa parhaamme mukaan. Isoimmat haasteet tuli tietysti yhteisen kielen puuttumisesta ihan jokapäiväisissä asioissa ensimmäisten viikkojen aikana. Hänen englannin kielen käytännön osaamisen taitonsa ei ollut kovinkaan vahva. Se parani kyllä samaa tahtia suomen kielen oppimisen kanssa ja muutaman kuukauden jakson lopulla puhuimme jo suomeksi muutakin kuin hyvää huomenta ja haluatko saunaan. Onneksi puolin ja toisin helpottavana oli lähipiirissä japanin kielen taitoinen.

Päivittäisiin käytäntöihin perehdyttämisessä toimi apuna Rotarien laatima luettelo asioista, jotka kannattaa läpi käydä. Peseytymisestä pyykkihuoltoon, ruokailuihin, telkkarit ja tietokoneet yms asiat. Koulussa hänet otettiin hyvin vastaan ja muiden vaihto-oppilaiden lisäksi hän sai kontakteja myös Kuopiossa asuviin muihin japanilaisiin. Ja aiemmin vaihdossa olleisiin rotexeihin.

Tarjosimme hänelle mahdollisuutta heti alussa erilaisiin harrastuksiin, esim kansalaisopiston liikuntaryhmiin ja valokuvauskerhoon mutta niihin hän ei alussa uskaltanut? Myöhemmin hän kuitenkin löysi miekkailun harrastukseksi. Hän oli aina mielellään lähdössä kanssamme mökille, mummolaan ja vaellusretkellekin. Ja koiriemme kanssakin hän pärjäsi. Eli perheenjäsenenä hän eli, kuten oli tavoitekin. Vanhemmille tyttärillemme hän oli pikkusiskon korvike, joskin helpompi. Pyydetessä hän kulki heidänkin mukanaan.

Toki vähintään samalla tavalla rasittavaakin oli vaihto-oppilaan perheessä olo kuin omienkin teinien. Huoneen hän piti kyllä siistimpänä. Kaikessa toiminnassa ruoanlaitosta siivoukseen ja kalastukseen häntä pyrittiin mukaan ottamaan. Ja kaikista hänelle uusista asioista hän mukavasti kiinnostuikin. Koulutehtävissä hän ei itse apua juuri pyytänyt, mutta mielellään sitä kyllä vastaan otti, kun tarjosimme.

Kaikkiaan mielenkiintoinen mahdollisuus oli tutustua toisesta kulttuurista tulevaan nuoreen ja huomata, että ei isoa eroa ollutkaan. Nopeasti meni muutama kuukausi ja yhteydenpitoa on jatkettu.